

การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนิสิตคณะพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 3 และ 4 มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น วิทยาเขตบุรีรัมย์

ชฎานิค เขียวสด, ส.ม.* , กนกพร สุขอนันต์, ศศ.ม.*^a

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงสำรวจครั้งนี้ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 3 และ 4 มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น วิทยาเขตบุรีรัมย์ กลุ่มตัวอย่างคัดเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ นิสิตพยาบาล ปีการศึกษา 2566 ชั้นปีที่ 3 จำนวน 139 คน และชั้นปีที่ 4 จำนวน 70 คน รวม 209 คน เครื่องมือใช้แบบสอบถาม 2 ส่วน ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ค่าดัชนีความตรงของเนื้อหา 0.67-1.00 ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.78, 0.94, 0.94, 0.96, 0.74 และ 0.88 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติบรรยาย และการทดสอบสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากที่สุด คือปัจจัยด้านครอบครัว ($\bar{X}$ =4.72, SD=0.42) ปัจจัยที่มีความสำคัญระดับมาก ได้แก่ ปัจจัยด้านกลุ่มเพื่อน ($\bar{X}$ =4.21, SD=0.55) และปัจจัยด้านอาจารย์ผู้สอน ($\bar{X}$ =4.16, SD=0.72) ทั้งนี้ปัจจัยด้านผู้เรียน (r =-0.107) ปัจจัยด้านครอบครัว (r =-0.055) ปัจจัยด้านบริการและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา(r =0.026) ปัจจัยด้านกลุ่มเพื่อน (r =-0.042) ปัจจัยด้านอาจารย์ผู้สอน (r =-0.034) และปัจจัยด้านปัญหาทางการเรียน (r =0.108) ไม่มีความสัมพันธ์ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนปัจจัยด้านผู้เรียนและปัจจัยด้านครอบครัวมีความสัมพันธ์กัน (r =0.777, p <0.01) และปัจจัยด้านบริการและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านอาจารย์ผู้สอน (r =0.682, p <0.01) จึงควรสำรวจปัจจัยอื่นที่อาจมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เช่น ความเครียด การจัดการเวลา หรือวิธีการเรียนรู้ของนิสิต ควรพัฒนาสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาให้เอื้อต่อการเรียนรู้ และสนับสนุนอาจารย์พัฒนาวิธีการสอนหรือมีกิจกรรมเสริมสร้างกลุ่มเพื่อนให้เกิดผลเชิงบวกต่อการเรียน

คำสำคัญ: ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน; ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์; นิสิตคณะพยาบาลศาสตร์

* อาจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น วิทยาเขตบุรีรัมย์

^a Corresponding author: กนกพร สุขอนันต์ E-mail: Kanokporn.so@western.ac.th

รับบทความ: 10 มี.ค. 68; รับบทความแก้ไข: 26 มี.ค. 68; ตอบรับตีพิมพ์: 26 มี.ค. 68; ตีพิมพ์ออนไลน์: 19 พ.ค. 68

Factors Related to Academic Achievement of 3rd and 4th Year Faculty of Nursing Students at Western University, Buriram Campus

Chayanis Kheawsod, MPH*, Kanokporn Sookananta, MA^a

Abstract

This survey research aimed to study relationships between factors affecting the academic achievement of the 3rd and the 4th year nursing students at Western University, Buriram Campus. Samples were purposively selected and included 209 students from the Faculty of Nursing at Western University, Buriram Campus, in the 2023 academic year comprising of 139 third-year and 70 fourth-year students. Research instrument was a questionnaire divided into two sections: general information and factors related to academic achievement. Content validity indexes ranged from 0.67 to 1.00. Reliability coefficients were 0.78, 0.94, 0.94, 0.96, 0.74, and 0.88, respectively. Data analysis was conducted using descriptive statistics and Pearson's correlation coefficient test.

Results found that the most significant factor influencing academic achievement was the family factor ($\bar{X}$ =4.72, SD=0.42). Other highly influencing factors included peer group factors ($\bar{X}$ =4.21, SD=0.55) and instructor factors ($\bar{X}$ =4.16, SD=0.72). However, the student factor (r =-0.107), family factor (r =-0.055), educational services and environment factor (r =0.026), peer group factor (r =-0.042), instructor factor (r =-0.034), and academic problems factor (r =0.108) showed no significant correlation with students' academic achievement at the 0.05 significance level. However, the student factor and family factor were significantly correlated (r =0.777, p <0.01), and the educational services and environment factor was significantly correlated with the instructor factor (r =0.682, p <0.01). Therefore, other factors that may affect academic achievement, such as stress, time management, or students' learning methods, should be explored. The learning environment should be improved to support education, and instructors should be encouraged to develop teaching methods. Additionally, activities that foster peer supports should be promoted to create a positive impact on learning.

Keywords: Academic achievement; Related factors; Nursing students

* Lecturer, Faculty of Nursing, Western University, Buriram Campus

^a Corresponding author: Kanokporn Sookananta E-mail: Kanokporn.so@western.ac.th

Received: Mar. 10, 25; Revised: Mar. 26, 25; Accepted: Mar. 26, 25; Published Online: May 19, 25

บทนำ

การศึกษาเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาสังคมให้คนซึ่งเป็นสมาชิกของสังคม เป็นคนมีคุณภาพ คุณธรรม กล่าวคือการศึกษาช่วยสร้างจิตสำนึกในการเป็นมนุษย์ มีจิตวิญญาณของผู้มีอารยธรรมทางปัญญา และความมุ่งมั่นทางจิตใจ การศึกษารสร้างคนให้มีความรู้ในการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ มีความอดทนในการต่อสู้ กับอุปสรรคของชีวิต ดังนั้นการศึกษาจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับคนทุกวัย การประเมินคุณภาพผู้เรียน ถือเป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งของการศึกษา ที่จำเป็นต้องมีการประเมินอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการติดตามกระบวนการจัดการเรียนการสอน ว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์หรือไม่ สิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความสำเร็จในการจัดการศึกษา รวมทั้งดัชนีที่บ่งบอกถึงคุณภาพของผู้เรียนที่สำคัญประการหนึ่ง ได้แก่ การพิจารณาจากเกรดเฉลี่ย ซึ่งเป็นการแสดงถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ทั้งนี้เนื่องจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นคุณลักษณะและความสามารถของบุคคล อันเกิดจากประสิทธิภาพการเรียนการสอนจนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม รวมทั้งประสบการณ์ซึ่งเป็นผลมาจากการเรียนรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมและการเรียนการสอน⁽¹⁾

ในการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนี้ ได้มีนักวิจัยหลายท่านศึกษาปัจจัยต่าง ๆ⁽²⁾ เพื่อนำมาพัฒนาคุณภาพการศึกษาและคุณภาพผู้เรียน เจตคติที่มีต่อวิชาชีพ เช่น รูปแบบการเรียนของนิสิต สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา คุณภาพการสอนของผู้สอน ลักษณะการคบเพื่อน รวมถึงปัจจัยส่วนบุคคลและครอบครัว⁽³⁾ เป็นต้น

การจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ เน้นการเรียนรู้ทั้งด้านทฤษฎีและการปฏิบัติการพยาบาล ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญของวิชาชีพการพยาบาล โดยการนำความรู้ภาคทฤษฎีในห้องเรียนไปประยุกต์ใช้ในการฝึกประสบการณ์ปฏิบัติการพยาบาลแก่ผู้รับบริการทุกกลุ่มวัยบนหอผู้ป่วยในสถานการณ์จริง และประเมินผลการเรียนโดยพิจารณาจากคุณลักษณะและความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลได้อย่างถูกต้องเหมาะสมในการเป็นบุคลากรทางการพยาบาลที่มีคุณภาพต่อไป ซึ่งสามารถประเมินได้จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งด้านทฤษฎีและการฝึกปฏิบัติตลอดหลักสูตร

จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตคณะพยาบาลศาสตร์ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและเสนอเป็นข้อมูลประกอบการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับของปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 3 และ 4 มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น วิทยาเขตบูร์รัมย์
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 3 และ 4 มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น วิทยาเขตบูร์รัมย์

สมมติฐานการวิจัย

1. ระดับของปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 3 และ 4 มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น วิทยาเขตบูร์รัมย์ จำแนกตามเกรดเฉลี่ยสะสม มีความแตกต่างกัน
2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 3 และ 4 มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น วิทยาเขตบูร์รัมย์ จำแนกตามเกรดเฉลี่ยสะสม มีความแตกต่างกัน

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรม ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดในการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 3 และ 4 มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น วิทยาเขตบูร์รัมย์ โดยใช้แบบสอบถามที่มีข้อความเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตพยาบาล ได้แก่ ข้อมูลทั่วไป การเอาใจใส่การเรียนนิสิตของครอบครัว ลักษณะสิ่งแวดล้อมทางการเรียน นิสัยทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนิสิตกับเพื่อน สัมพันธภาพระหว่างนิสิตกับอาจารย์ และปัญหาทางการเรียน ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรคือ นิสิตคณะพยาบาลศาสตร์ ปีการศึกษา 2566 ชั้นปีที่ 3 และ 4 มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น วิทยาเขตบุรีรัมย์ จำนวน 209 คน กลุ่มตัวอย่างได้รับการคัดเลือกแบบเจาะจง ใช้ประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นิสิตคณะพยาบาลศาสตร์ ปีการศึกษา 2566 มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น วิทยาเขตบุรีรัมย์ ชั้นปีที่ 3 จำนวน 139 คน และชั้นปีที่ 4 จำนวน 70 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน 209 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ ใช้แบบสอบถามปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ข้อมูลทั่วไป การเอาใจใส่การเรียนรู้ของครอบครัว ลักษณะสิ่งแวดล้อมทางการเรียน นิสัยทางการเรียน สัมพันธภาพของนิสิตกับเพื่อน สัมพันธภาพของนิสิตกับอาจารย์ และปัญหาทางการเรียน ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามจากการทบทวนวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อการเก็บข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง โดยแบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ส่วน จำนวน 51 ข้อ ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (7 ข้อ) ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา เกรดเฉลี่ยสะสมของนิสิต อาชีพของผู้ปกครอง รายได้เฉลี่ยของผู้ปกครอง และลักษณะของครอบครัว

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้เรียน (9 ข้อ) ปัจจัยด้านครอบครัว (6 ข้อ) ปัจจัยด้านบริการและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา (14 ข้อ) ปัจจัยด้านกลุ่มเพื่อน (7 ข้อ) ปัจจัยด้านอาจารย์ผู้สอน (4 ข้อ) และ ปัจจัยด้านปัญหาทางการเรียน (11 ข้อ) ลักษณะคำตอบเป็นมาตราวัด 5 ระดับ ดังนี้ คะแนน 5 หมายถึง ระดับมากที่สุด คะแนน 4 หมายถึง ระดับมาก คะแนน 3 หมายถึง ระดับปานกลาง คะแนน 2 หมายถึง ระดับน้อย คะแนน 1 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

การแปลผลคะแนนในส่วนที่ 2 แบ่งเป็น 5 ระดับตามเกณฑ์การแปลความหมาย⁽⁴⁾ ดังนี้ คะแนนเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง อยู่ในระดับมากที่สุด คะแนนเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง อยู่ในระดับมาก คะแนนเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง อยู่ในระดับปานกลาง คะแนนเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง อยู่ในระดับน้อย คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง อยู่ในระดับน้อยที่สุด

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ในการศึกษาครั้งนี้ การตรวจสอบความตรงทางเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน หาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item Objective Congruence) พบว่า ทุกข้อคำถามมีค่า IOC อยู่ในช่วง 0.67-1.00 คือ แบบสอบถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยหรือนิยามศัพท์ การนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มที่มีคุณสมบัติและสภาพแวดล้อมคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาความเที่ยงของแบบสอบถามด้วยครอนบาคแอลฟา (Cronbach' s alpha coefficient) มีค่าเท่ากับ 0.78, 0.94, 0.94, 0.96, 0.74 และ 0.88 ตามลำดับ

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

หลังจากผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบสอบถามและนำข้อมูลที่ได้ตรวจสอบความถูกต้องเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

โครงการวิจัยได้รับการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดบุรีรัมย์ เอกสารรับรองเลขที่ BRO 2024-021 ในแบบสอบถามไม่มีการระบุ ชื่อ-สกุล แต่ใช้รหัสแทนในแบบสอบถาม นำข้อมูลมาวิเคราะห์และรายงานผลในภาพรวม

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปและนำเสนอผลการศึกษาด้วยสถิติพรรณนา โดยการแจกแจงความถี่ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและสถิติเชิงอนุมานสถิติทดสอบสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน โดยกำหนดค่าระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไป

แบบสอบถามที่เก็บรวบรวมได้ มีความถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ ทั้ง 209 ฉบับ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 95.2 เกรตเฉลี่ยสะสมส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 2.6-3.0 ร้อยละ 51.2 ส่วนใหญ่ได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายเดือนละ 3,000-5,000 บาท ร้อยละ 29.7 แหล่งสนับสนุนทางการเรียนและค่าใช้จ่ายมากที่สุด คือการกู้ยืมเงินกองทุนเพื่อการศึกษา (กยศ.) ร้อยละ 51.2 ผู้ปกครองส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรร้อยละ 51.2 และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่พักอาศัยอยู่กับบิดาและมารดา ร้อยละ 76.1

ระดับความสำคัญของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 3 และ 4 มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น วิทยาเขตบุรีรัมย์

พบว่า ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิต ภาพรวมอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.46 (SD=0.55) เมื่อวิเคราะห์รายด้านพบว่าปัจจัยที่มีระดับมากที่สุด คือปัจจัยด้านครอบครัว ($\bar{X}$ =4.72, SD=0.42) รองลงมาคือระดับมาก ได้แก่ ปัจจัยด้านกลุ่มเพื่อน ($\bar{X}$ =4.21, SD=0.55) และปัจจัยด้านอาจารย์ผู้สอน ($\bar{X}$ =4.16, SD=0.72) ส่วนปัจจัยที่มีระดับปานกลาง ได้แก่ ปัจจัยด้านบริการและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ($\bar{X}$ =3.24, SD=0.97) ปัจจัยด้านผู้เรียน ($\bar{X}$ =3.10, SD=0.92) และปัจจัยด้านปัญหาทางการเรียน ($\bar{X}$ =3.04, SD=0.86) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความสำคัญของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 3 และ 4 มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น วิทยาเขตบุรีรัมย์ (n=209)

ปัจจัย	Mean	SD	แปลผล
1. ปัจจัยด้านผู้เรียน	3.10	0.92	ระดับปานกลาง
2. ปัจจัยด้านครอบครัว	4.72	0.42	ระดับมากที่สุด
3. ปัจจัยด้านบริการและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา	3.24	0.97	ระดับปานกลาง
4. ปัจจัยด้านกลุ่มเพื่อน	4.21	0.55	ระดับมาก
5. ปัจจัยด้านอาจารย์ผู้สอน	4.16	0.72	ระดับมาก
6. ปัจจัยด้านปัญหาทางการเรียน	3.04	0.86	ระดับปานกลาง
ภาพรวม	4.46	0.55	ระดับมาก

ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 3 และ 4 มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น วิทยาเขตบุรีรัมย์

พบว่า ปัจจัยด้านผู้เรียน ($r=0.107$) ปัจจัยด้านครอบครัว ($r=-0.055$) ปัจจัยด้านบริการและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ($r=0.026$) ปัจจัยด้านกลุ่มเพื่อน ($r=-0.042$) ปัจจัยด้านอาจารย์ผู้สอน ($r=-0.034$) และปัจจัยด้านปัญหาทางการเรียน ($r=0.108$) ไม่มีความสัมพันธ์ของปัจจัยต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิต แต่พบว่าปัจจัยด้านผู้เรียนและปัจจัยด้านครอบครัวมีความสัมพันธ์กัน ($r=0.777$, $p<0.01$) ปัจจัยด้านบริการและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านอาจารย์ผู้สอน ($r=0.682$, $p<0.01$) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 3 และ 4 มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น วิทยาเขตบุรีรัมย์ (n=209)

ปัจจัย	1	2	3	4	5	6	7
1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิต	1	-0.107	-0.055	0.026	-0.042	-0.034	0.018
2. ปัจจัยด้านผู้เรียน		1	0.777**	0.369**	0.382**	0.360**	0.368**
3. ปัจจัยด้านครอบครัว			1	0.361**	0.332**	0.352**	0.277**
4. ปัจจัยด้านบริการและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา				1	0.682**	0.442**	0.121
5. ปัจจัยด้านกลุ่มเพื่อน					1	0.535**	0.167*
6. ปัจจัยด้านอาจารย์ผู้สอน						1	0.160*
7. ปัจจัยด้านปัญหาทางการเรียน							1

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ** $p<0.01$ * $p<0.05$

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเชิงพรรณนาครั้งนี้ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิต คณะพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 3 และ 4 มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น วิทยาเขตบูร์รีรัมย์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง ร้อยละ 95.2 เกรดเฉลี่ยสะสมส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 2.6-3.0 ร้อยละ 51.2 ส่วนใหญ่ได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายเดือนละ 3,000-5,000 บาท ร้อยละ 29.7 แหล่งสนับสนุนทางการเรียนและค่าใช้จ่ายมากที่สุด คือ การกู้ยืมเงินกองทุนเพื่อการศึกษา (ยศ.) ร้อยละ 51.2 ผู้ปกครองส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ เกษตรกรรมร้อยละ 51.2 และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่พักอาศัยอยู่กับบิดาและมารดา ร้อยละ 76.1 สามารถ อภิปรายผลได้ดังนี้

ปัจจัยด้านครอบครัว มีความสำคัญต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตในระดับมากที่สุด แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตคณะพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 3 และ 4 มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น วิทยาเขตบูร์รีรัมย์ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ กชพร ใจอดทน และอรณิชา ทศตา⁽⁵⁾ พบว่า ปัจจัยด้านครอบครัวอาจไม่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญ การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา พบว่าปัจจัยด้านครอบครัวที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน คือ ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวที่มีผลต่อตัวนักเรียนและผลการเรียนของนักเรียน ครอบครัวที่อยู่ร่วมกันระหว่างบิดา มารดา รวมถึงสภาพแวดล้อมทางบ้านของนักเรียนมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้และส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน⁽⁶⁾ การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศในโรงเรียนและบรรยากาศในครอบครัวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่าครอบครัวที่มีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้สามารถส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนได้⁽⁷⁾ และการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสุขในการเรียนของนิสิตมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น วิทยาเขตบูร์รีรัมย์ พบว่าปัจจัยทางครอบครัว เช่น การสนับสนุนด้านการเงินและอารมณ์ มีผลต่อความสุขและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิต⁽⁸⁾ แตกต่างจากงานวิจัยของ Epstein⁽⁹⁾ พบว่าการสนับสนุนจากครอบครัวมีผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา และการศึกษาของจุฬาลักษณ์ เทียนรุ่งรัมย์ และรัตนา ศรีสวัสดิ์⁽¹⁰⁾ พบว่าปัจจัยด้านครอบครัวมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตคณะแพทยแผนไทยอภัยภูเบศร มหาวิทยาลัยบูรพา

ปัจจัยด้านกลุ่มเพื่อนและปัจจัยด้านอาจารย์ผู้สอน มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตในระดับมาก แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตคณะพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 3 และ 4 มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น วิทยาเขตบูร์รีรัมย์ สอดคล้องกับการศึกษาที่ว่า ปัจจัยกลุ่มเพื่อนอาจไม่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญ⁽⁵⁾ และการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการพลศึกษา ในวิทยาเขตภาคกลาง พบว่าปัจจัยด้านอาจารย์ผู้สอนไม่ได้ส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แต่ส่งผลผ่านแรงจูงใจในการเรียน⁽¹¹⁾ แตกต่างจากจิตวิทยาการศึกษาที่ว่าปัจจัยด้านอาจารย์ผู้สอนมีอิทธิพลสำคัญต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน⁽¹²⁾

ปัจจัยด้านบริการและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ปัจจัยด้านผู้เรียนและปัจจัยด้านปัญหาทางการเรียน มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตในระดับปานกลาง แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนของนิสิตคณะพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 3 และ 4 มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น วิทยาเขตบูร์รีรัมย์ แตกต่างจากการศึกษาที่ว่าทักษะการคิดวิเคราะห์มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน⁽¹³⁾ ซึ่งขัดแย้งกับผลการศึกษานี้ที่พบว่าปัจจัยด้านผู้เรียนไม่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญ และจากงานวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการเรียนของนิสิตมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น วิทยาเขตบูร์รีรัมย์ชี้ให้เห็นว่าปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมและการบริการของสถานศึกษาอาจไม่มีอิทธิพลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แต่มีผลต่อความสุขในการเรียนมากกว่า⁽⁸⁾

ปัจจัยด้านผู้เรียนและปัจจัยด้านครอบครัวมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ เนื่องจากครอบครัวเป็นสภาพแวดล้อมแรกๆ ที่ส่งอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน สอดคล้องกับการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาวิทยาลัยนครราชสีมา ที่ว่าปัจจัยด้านครอบครัว เช่น ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง และบรรยากาศในครอบครัว มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาโดยตรง และปัจจัยส่วนบุคคลของนักศึกษา เช่น ความพยายามส่วนตัวและการจัดการเวลา มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากกว่าปัจจัยด้านครอบครัว⁽⁵⁾ การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศในโรงเรียนและบรรยากาศในครอบครัวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา พบว่าครอบครัวที่ให้การสนับสนุนและสร้างบรรยากาศที่ดีมีแนวโน้มช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จมากขึ้น⁽⁷⁾ เช่นเดียวกับการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิต คณะการแพทย์แผนไทยอภัยภูเบศร มหาวิทยาลัยบูรพา พบว่า ปัจจัยด้านจิตวิทยาของผู้เรียน เช่น แรงจูงใจ และการปรับตัวในชีวิตนักศึกษา มีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านครอบครัว⁽¹⁰⁾

ปัจจัยด้านบริการและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านอาจารย์ผู้สอน อธิบายได้ว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาล พบว่าปัจจัยด้านสถานศึกษารวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวก และบรรยากาศการเรียนรู้มีผลต่อคุณภาพการสอนของอาจารย์⁽¹⁴⁾ และคุณภาพของอาจารย์ผู้สอนมีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่สนับสนุน เช่น ห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และสื่อการสอนที่เพียงพอ⁽¹³⁾ การศึกษาคุณลักษณะการเรียนรู้ตลอดชีวิตของนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์เกื้อการุณย์ มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช พบว่าสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ดีช่วยส่งเสริมการทำงานของอาจารย์และทำให้กระบวนการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ⁽¹⁵⁾

ข้อเสนอแนะต่อการปฏิบัติงาน

1. เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับอาจารย์และผู้เกี่ยวข้องในการนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนากลยุทธ์วิธีการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียนในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
2. เป็นแนวทางส่งเสริม สนับสนุนพัฒนาผู้เรียนหรือการจัดกิจกรรมที่ช่วยเสริมสร้างกลุ่มเพื่อนให้เกิดผลเชิงบวกต่อการเรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากยิ่งขึ้นต่อไป
3. อาจารย์และผู้เกี่ยวข้องควรพัฒนาสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาให้เอื้อต่อการเรียนรู้ เพื่อให้ให้นิสิตเกิดแรงจูงใจ ส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

ควรศึกษาสำรวจปัจจัยเพิ่มเติมที่อาจมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เช่น ความเครียด การจัดการเวลา หรือวิธีการเรียนรู้ของนิสิต

เอกสารอ้างอิง

1. พิมพ์พจี มาลัยพ่อง. คุณลักษณะพยาบาลที่เป็นเป้าประสงค์ของสภาการพยาบาล. [วิทยานิพนธ์ปริญญาการจัดการมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาลัยการจัดการ]. นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล; 2566.
2. Klausmair HJ. Learning and Human Abilities: Education Psychology. New York: Harper & Brothers; 1975.
3. ธัญญาสิริ ธนยศสวัสดิ์, ณัฏฐา ตระการจันทร์, นภาพร นวลโสง. ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้สมรรถนะ เจตคติ ความพึงพอใจในการฝึกปฏิบัติการพยาบาลบนหอผู้ป่วยมีผลต่อทักษะการปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 2. วารสารวิจัยและประเมินผลอุบลราชธานี. 2565; 11(2):21-9.
4. บุญชม ศรีสะอาด. หลักการวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น; 2560.
5. กษพร ใจอดทน, อรณิชา ทศตา. ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาวิทยาลัยนครราชสีมา. วารสารวิชาการสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย (สสอท.). 2564; 27(2): 29-41.
6. พิษณุภัชกาญจน์ ปานเผือก. ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา: ศึกษาเฉพาะกรณี นักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสสังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร. [วิทยานิพนธ์หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารรัฐกิจและกิจการสาธารณะ]. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์; 2560.
7. แพรวรพรรณ ดีใหม่, สุวิมล ตีรกานันท์, บุญมี พันธุ์ไทย. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศในโรงเรียนและบรรยากาศในครอบครัวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร. พิมพ์สาร. 2559; 12(1):103-13.
8. กิตติพงษ์ เรือนเพชร, สุภาภา ขำเนก, ยุวดี งามสงัด, อภิสรภรณ์ หิรัณยวิชัยกุล, ศิริลักษณ์ สุวรรณวงศ์. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการเรียนของนิสิตมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น วิทยาเขตบุรีรัมย์. วารสารศูนย์อนามัยที่ 9. 2566; 17(3):797-810.
9. Joyce L Epstein. School, Family, and Community Partnerships, Preparing Educators and Improving Schools. 2nd Ed. New York: Routledge; 2018.
10. จุฬาลักษณ์ เทียนรุ่งศรี, ธนนิชญาณ์ ศรีสวัสดิ์. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิต คณะการแพทย์แผนไทยอภัยภูเบศร มหาวิทยาลัยบูรพา. วารสารศึกษาศาสตร์ มมร. 2564; 9(2): 343-54.

11. ธนวัฒน์ ขุนราช. การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการพลศึกษา ในวิทยาเขตภาคกลาง. [วิทยานิพนธ์หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสาขาวิชาพลศึกษา]. สุพรรณบุรี: สถาบันการพลศึกษา; 2560.
12. สุรางค์ ไคว์ตระกูล. จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2559.
13. เขมรัมย์ ฤจวรรณ, กนิพันธุ์ ปานณรงค์, กัญจนภรณ์ ธงทอง, ทวีนนท์ นามโคตร. ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตมหาวิทยาลัยเฉลิมกาญจนา ศรีสะเกษ. วารสารวิชาการเฉลิมกาญจนา. 2560; 4(2):117-25.
14. วิณา ภักดีสิริวิชัย, พนิตนาฏ ชำนาญเสื่อ, กรรณิกา เกตุนิล, สิริธดา พรหมสุนทร. ปัจจัยทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยนานาชาติเซนต์เทเรซา. วารสารวิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี. 2563; 3(3):146-57.
15. ขจี พงศธรวิบูลย์, จรียา ชื่นศิริมงคล, ยุพา วงศ์รสไตร. การศึกษาคูณลักษณะการเรียนรู้ตลอดชีวิตของนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์เกื้อการุณย์ มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช. วารสารเกื้อการุณย์. 2561; 25(1):40-55.